

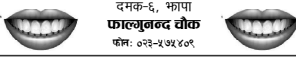
घनवत्करको
वत्करमा
एकछिन

बरिकोटा घनवत्कर
baskota69@gmail.com

सिटी डेन्टल

आधुनिक प्रविधिबाट सञ्चालित यहाँ नयाँ प्रविधिबाट
दाँत लगाउनुको साथै मुख तथा दाँतसम्बन्धी सम्पूर्ण
उपचार गरिन्छ।

यसको शाखा मधुमन्थलामा पनि खुलेको छ।

दमक-६, भापा
फाल्गुनबन्द चौक
फोन: ०२२-४५४६९९

जि.प्र.का.भापा द.नं.६९१ ०४/०५/०८

सत्यता, स्वतन्त्रता र नेत्रियुक्तता हाम्रो प्रतिक्रिया

दैनिक

पूर्वसन्देश

PURBA SANDESH DAILY

purbasandesh.com

विद्युतीय उपकरणको प्रयोगबाट
बालबालिकामा पर्ने असर

- विद्युतीय उपकरण (मोबाइल, ट्याब, ल्यापटप) अतिरिक्त अधिक प्रयोगले
 - बालबालिकामा आँखाको प्रभावित कमजोर हुनसक्छ,
 - दिमागमा असर पर्न सक्छ,
 - समयमा नसुत्न सक्छन्,
 - खानपान तथा दिसापिसावमा ध्यान नदिन सक्छन्,
 - एकान्तमा बस्न मन पराउनु सक्छन्,
 - फिङ्गाट हुन सक्छ,
 - साबोहस्ता घुलमिल नहुन सक्छन्,
 - एकै स्थानमा बस्नसक्ने रक्तचापमा प्रतिकूल प्रभाव पर्न सक्छ,
 - बालबालिकामा अटिशन, शारीरिक तथा मानसिक अपाठान
- समेत हुनसक्ने भएकोले

बालबालिकालाई विद्युतीय उपकरणको अधिक प्रयोगबाट बचाओ।

नेपाल सरकार
विज्ञान बोर्ड

वर्ष-२१

अंक - १९

२०८२ चैत्र २३ गते सोमबार

Monday, 06 April 2026

मूल्य ७ /-

सुशासन, सुरक्षा र सेवा सुधारमा सरकार

७ हजार भन्दा बढि साईट र एप बन्द

दमक/ सुशासन स्थापना, अपराध नियन्त्रण र विद्युतीय सुशासनलाई प्रभाविकता दिएको सरकारले अनलाईन एपि नियन्त्रणमा पनि कडा कदम चालेको छ। केहि दिनयता सरकारले सरकारी कार्यालयबाट हुने सेवा प्रवाहलाई सुधार गर्दै विचौलिया निषेध, खाजा समयमा समेत आलोपाको प्रणाली लागु गराएको छ भने विद्युतीय सुशासन स्थापना गर्न क्रममा सरकारले अनलाईन सहेबाजीसँग सम्बन्धित सात हजारभन्दा बढी एप र वेबसाइट बन्द गराएको छ।

सरकारको शासकीय सुधारसम्बन्धी निर्णय कार्यान्वयनका क्रममा नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले इन्टरनेट सेवा प्रदायकसँगको समन्वयमा वेबसाइट र एप बन्द गरेको हो। नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणका उपनिर्देशक सूर्यप्रसाद लामिछानेका अनुसार अर्थ रक्षा मन्त्रालयमा रहेका सहेबाजीसम्बन्धी एप तथा वेबसाइटहरू पहिचान गरी बन्द गर्न इन्टरनेट सेवा प्रदायकलाई निर्देशन दिइएको छ।

हालसम्म सात हजारभन्दा बढी यस्ता युआरएल र एप बन्द भएको र अनलाईन सहेबाजीबारे पहिचानो एक सातामा प्राधिकरणलाई टेलिफोन, इमेल, म्यासेजजगयत विभिन्न माध्यमबाट ५० भन्दा बढी गुनासा प्राप्त भएको उनले जनाए। मन्त्रिपरिषदको यही चैत १३

चार दिनमा २ सय २६ पत्राउ

प्रहरीले गुण्डागर्दी, विचौलिया, अशुभ व्यवहारलगायतका गैरकानुनी कार्याविरुद्ध विभिन्न स्थानमा सञ्चालन गरेको खोजी अभियानका क्रममा चार दिनमै दुई सय २६ जना पत्राउ गरेको छ। केन्द्रीय प्रहरी प्रवक्ता प्रहरी नायब महानिरीक्षक अविनारायण काफ्लेले यही चैत १८, १९, २० र २१ गतेको अभियान अन्तर्गत दुई सय २६ जनालाई पत्राउ गरी कानुनी कारवाही प्रक्रिया थालिएको जानकारी दिए। प्रहरी प्रधान कार्यालयले सार्वजनिक गरेको विवरणअनुसार १८ गते काठमाडौं उपत्यकाबाट ५१ जना, कोशी प्रदेशबाट १८ जना, १९ गते कोशीबाट एक, मधेश प्रदेशबाट सात, बागमतीबाट २३, गण्डकीबाट दुई र कर्णालीबाट ११ जना पत्राउ परेका थिए। यस्तै, २० गते मधेश प्रदेशबाट आठ, गण्डकीबाट १०, लुम्बिनीबाट चार र सुदूरपश्चिम प्रदेशबाट दुई तथा २१ गते काठमाडौं उपत्यकाबाट ६२ जना पत्राउ परेका थिए। प्रहरीका अनुसार पत्राउ पर्नेमा गुण्डागर्दी, विचौलिया, यातायात तथा मालपोत कार्यालयमा दुख र हेगनी दिने, सार्वजनिकस्थलमा अशुभ व्यवहार गर्नेकागायतका व्यक्तिहरू छन्। प्रवक्ता काफ्लेले अभियान जारी रहने बताएका छन्।

गतेको बैठकबाट स्वीकृत शासकीय सुधारसम्बन्धी एक सय कार्यावलीमध्ये बुँदा नम्बर ४२ मा सहेबाजीसम्बन्धी एप तथा वेबसाइट २४ घण्टामित्र बन्द गर्ने उल्लेख छ। सोही निर्णयअनुसार प्राधिकरणले इन्टरनेट सेवा प्रदायकसँग समन्वय गरी विद्युतीय माध्यममार्फत सञ्चालन भइरहेका सहेबाजीसम्बन्धी सबै पहिचान भएका एप तथा वेबसाइट तत्काल बन्द गरेको हो। मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ को दफा १२५ को उपदफा (४) अनुसार

कसैले सहेबाजी गर्न वा गराउन पाइँदैन। त्यसको उल्लङ्घन गरेमा त्यसमा प्रयोग भएको रकम जफत गरी एक वर्षसम्म कैद तथा रु १० हजारसम्म जरिवाना हुनेछ। त्यसैगरी, विज्ञापन (नियमन) ऐन, २०६६ ले जुवा खेलना वा खेलाउनु तथा अनुमति नलिएको विज्ञापन किन्नाउनु प्रोत्साहन गर्ने किरिमका विज्ञापन गर्न निषेध गरेको छ। सो विधिवत कपुर गरेमा एक वर्षसम्म कैद तथा रु १० हजारसम्म जरिवाना हुनेछ।

सामाख डिपी अर्यालबाट पदभार ग्रहण

दमक/ प्रतिनिधिसभाका नवनिर्वाचित सामाख डोलप्रसाद अर्यालले सिंहदरबारस्थित सङ्घीय संसद सचिवालयमा पदबहाली गरेका छन्। आइतबार अपराह्न राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलबाट पद तथा गोपनीयताको शपथ लिएपछि उनले सामाखको कार्यभार सम्हालेका हुन्। उनलाई संसद सचिवालयका महासचिव पदमप्रसाद पाण्डेजलगायत उच्चअधिकारीले स्वागत गरेका थिए।

राष्ट्रिय सभा उपाध्यक्षमा एमालेकी भण्डारी निर्वाचन

दमक/ राष्ट्रिय सभाको उपाध्यक्षमा नेकपा एमालेकी सांसद लिताकुमारी भण्डारी निर्वाचन भएकी छन्। उपाध्यक्षको मनोनयन दर्ताका लागि तोकेको समयमा भण्डारीको मात्रै उम्मेदवारी परेको संघीय संसद सचिवालयका सहायक अन्त केशरलालले जानकारी दिए। सचिवालयले उपाध्यक्षका लागि आइतबार साँडे २ बजेदेखि साँडे ३ बजेसम्म मनोनयन दर्ताका लागि समय छुट्टयाएको थियो।

महान्यायाधिवक्तामा कङ्काले सिफारिस

दमक/सरकारले महान्यायाधिवक्तामा डा. नारायणदत्त कङ्काले सिफारिस गरेको छ। आइतबार बसेको मन्त्रिपरिषद बैठकले उनको नाम राष्ट्रपति कार्यालयमा सिफारिस गरेको हो। राष्ट्रपति कार्यालयले उनको नाम सिफारिस भएको आएको पुष्टि गर्दै नियुक्ति प्रक्रिया अघि बढाइएको जनाएको छ।

ओली र लेखकको सुनवाई हेर्दैहेर्दैमा

दमक/नेकपा एमालेका अध्यक्ष एवं पूर्वप्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली र पूर्वप्रधानमन्त्री रामेश लेखकको बन्दीप्रत्यक्षीकरण निवेदन हेर्दैहेर्दैमा राखिएको छ। आइतबार न्यायाधीशद्वय विनोद शर्मा र

प्रमुख बिहिन भन्सार, राजश्वमा गिरावट

भद्रपुर/ भद्रपुर भन्सार कार्यालय लामो समयदेखि प्रमुखबिहिन बनेको छ। गत मंसिर २९ गतेदेखि प्रमुख भन्सार अधिकृतबिहिन बनेको भद्रपुर भन्सार कार्यालयमा राजस्व असुलीबाहेक अन्य दैनिकी कामकाज प्रभावित बनेको छ। प्रमुख भन्सार अधिकृत अर्जुन सिटौलीको गत मंसिर २८ गते अनिवार्य अवकाश भएको थियो। भन्सार अधिकृत रिटौली अवकाश पाएको तीन महिना १९ दिन बितिसकदा पनि भन्सार विभागले अर्भै पनि प्रमुख भन्सार अधिकृत पठाएको छैन। भन्सार विभागले तत्काल काम चलाउनुका लागि निमित्त प्रमुख भन्सार अधिकृतको रूपमा सुब्बा प्रमोद गौतमलाई जिम्मेवारी दिएको छ। सुब्बा गौतम मेची भन्सार कार्यालय कोकबिहिनबाट मंसिर १४ गते विभागको निर्णयबमोजिम सरुवा भएर भद्रपुर आएका हुन्।

भदौ २४ गतेको जेन-जी आन्दोलनको क्रममा आजन्मी गरी ध्वस्त बनाइएको यस भन्सारमा प्रमुख भन्सार अधिकृतको लागि पटकपटक विभागसँग माग गरिसकेको निमित्त भन्सार प्रमुख गौतमले बताए। अबको १५ दिनमित्र पठाउने जानकारी प्राप्त भएको उनको भनाई छ। उनका अनुसार चालु आर्थिक वर्षको भन्सार रकम २५ करोड ३ लाख २५ गतेसम्म ११ करोड ४० लाख ८२ हजार ३ सय ४ रूपैयाँमात्र राजस्व संकलन भएको छ। १९ महिना बित्न लाग्दा आधा पनि रकम नपुगेको उनको भनाई छ। गत आर्थिक वर्ष ०८१/०८२ मा पनि रकम पुगेको थिएन। ३३ करोड १३ लाख रूपैयाँ रकम राखेकोमा २० करोड ८६ लाख रूपैयाँ उठेको थियो। यो पटक अधिलेख वर्षको तुलनामा रकम अदालतले

पत्राउ परेकाहरूलाई म्याद थप

दमक/ सम्पत्ति शुद्धिकरणसम्बन्धी अनुसन्धानका लागि पत्राउ परेका पूर्व मन्त्री दिपक खड्का र व्यवसायी सुलभ अग्रवाललाई म्याद थप भएको छ। खड्काको म्याद भद्रहेर्दैको सम्पत्ति शुद्धिकरणसम्बन्धी अनुसन्धानका लागि अदालतले थप ७ दिन हिरासत म्याद दिएको छ। चैत १५ गते पत्राउ परेका खड्कालाई काठमाडौं जिल्ला अदालतले आइतबार दोस्रोपटक म्याद थप गरेको हो। यसैगरी व्यवसायी सुलभ अग्रवाललाई पाँच दिन हिरासतमा राख्न अदालतले

अनुमति दिएको छ। अनुसन्धानका लागि उनलाई पाँच दिन हिरासतमा राख्न अनुमति दिएको र व्यवसायी सुलभ अदालतका सूचना अधिकारी दीपक श्रेष्ठले बताए। सुलभलाई बयानका लागि नियन्त्रणमा लिइएको सम्पत्ति शुद्धिकरण अनुसन्धान विभागका महानिरीक्षक गजेन्द्र वाकुलेले बताए। अग्रवाल शंकर गुपका सञ्चालक हुन्। उनका बुवा शंकर अग्रवाललाई विभागले रिहा गर्न नियम गरिसकेको छ। यसैगरी, कलकाकार सागर लम्साल बलेलाई पाँच

राष्ट्रका कार्यलयको समय र विदा परिवर्तन

दमक/ सरकारी कार्यालयको समय परिवर्तन भएको छ। आइतबार बसेको मन्त्रिपरिषद बैठकले कार्यालय समय बिहान ९ बजेदेखि अपराह्न ५ बजेसम्म हुने निर्णय गरेको हो। यो समय शैक्षिक संस्थाबाहेकका सरकारी कार्यालयका हकमा लागू हुने सरकारका प्रवक्ता एवं शिक्षामन्त्री सशित पोखरेलले जानकारी दिए।

शैक्षिक संस्थाबाहेक उल्लेखित कार्यालयहरूको कार्यालय समय ९ देखि ५ बजेसम्म कायम गरिएको छ, उनले भने। यसैबीच, सरकारले सातामा दुई दिन बिदा दिने निर्णय गरेको छ। आइतबार बसेको मन्त्रिपरिषद बैठकले शनिबार र आइतबार बिदा दिने निर्णय गरेको हो। सरकारी कार्यालयका लागि दुई दिन बिदा दिने निर्णय भएको सरकारका प्रवक्ता सशित पोखरेलले बताए। यो व्यवस्था भोलिदेखि नै लागू हुनेछ।

एसईई परीक्षा सञ्चालनमा लापरवाही, शिक्षक र निरीक्षक कारबाहीमा

दमक/ चैत १९ गते बिहीवारदेखि देशभर सञ्चालन भइरहेको माध्यमिक शिक्षा परीक्षा (एसईई) व्यवस्थापनमा गम्भीर लापरवाहीका घटना बढ्दै गएका छन्। अंग्रेजी, नेपाली र अनिवार्य गणित विषयको परीक्षा सम्पन्न भइसकेको अवस्थामा विभिन्न जिल्लाबाट परीक्षा मर्यादाविपरीत गतिविधि सार्वजनिक भएका छन्, जसले परीक्षा प्रणालीप्रति प्रश्न उठाएको छ। सिरहामा अनुगमनका क्रममा चरम लापरवाही भेटिएपछि दुई केन्द्राध्यक्ष र चार निरीक्षकलाई निष्कासित गरिएको छ। शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइका अनुसार बालमन्दिर मावि र जनता मावि फुलचौरया परीक्षा केन्द्रमा परीक्षा सञ्चालनको क्रममा कमजोरी देखिएपछि सम्बन्धित केन्द्राध्यक्षहरूलाई हटाइएको हो। त्यस्तै चन्द्र मावि र ब्रह्मज्ञान मावि माडरबाट दुई-दुई जना निरीक्षकलाई पनि कारवाही गरिएको छ। अनुगमनका क्रममा १९३ मोबाइल र एक

स्मार्टवाच जफत गरिएको जानकारी दिइएको छ। यस्तै जाजरकोटमा पनि चार जना निरीक्षकलाई निष्कासित गरिएको छ। धौपेन्द्र माध्यमिक विद्यालय परीक्षा केन्द्रमा परीक्षालाई व्यवस्थित र अनुशासित बनाउन नसकेको ठहर गर्दै जिल्ला परीक्षा समन्वय समितिको निर्देशनमा उनीहरूलाई आगामी परीक्षामा खटिन नपाउने निर्णय गरिएको हो। जुम्लामा भने उत्तरपुस्तिका व्यवस्थापनमा गडबडी भेटिएपछि छ दुर्गा मावि लाम्जा केन्द्रका केन्द्राध्यक्ष र एक निरीक्षकलाई पदमुक्त गरिएको छ। हराएको भनिएको उत्तरपुस्तिका मावि र जनता मावि फुलचौरया परीक्षा केन्द्रमा गरिएको पुष्टि भएपछि कारवाही गरिएको हो। यसबीच रौतहट र सर्लाहीमा प्रश्नपत्र आउट गरी बाट्सएपमार्फत उत्तर पठाउने कार्यमा संलग्न व्यक्तिहरू पत्राउ परेका छन्। प्रहरीले तीन जनालाई रौतहटबाट

वैशाख १५ गतेबाट नयाँ शैक्षिक सत्र सुरु

भापा। सरकारले आगामी शैक्षिक सत्र २०८३ वैशाख १५ गतेबाट सुरु गर्ने निर्णय गरेको छ। आइतबार बसेको मन्त्रिपरिषद बैठकले शैक्षिक सत्र वैशाख १५ गतेबाट सुरु गर्ने निर्णय गरेको छ। सरकारी संस्थाका प्रवक्ता तथा शिक्षामन्त्री सशित पोखरेलले जानकारी दिए। यसअघि नयाँ शैक्षिक सत्र वैशाख १ गतेबाट सुरु हुने गरेको थियो।

किसान सुचीकरण शुरु

दमक/ कृषि तथा पशुपन्थी विकास मन्त्रालयले रोकिएको विकास मन्त्रालयले रोकिएको पंच महिनापछि किसान सुचीकरण कार्य शुरु गरेको छ। किसानलाई परिचय-पत्रसहित विभिन्न सेवा सुविधा तथा अनुदान उपलब्ध गराउने उद्देश्यले शुरु गरिएको अनलाइन प्रणालीमा प्रविधिक समस्या आएपछि भएको काँक्रे २५ गतेदेखि सुचीकरण रोकिएको थियो। किसानलाई सुचीकरण गर्नका लागि तथा

सुचीकृत किसानलाई रासायनिक मल, बीउ, अनुदान, सेवा व्यवस्थापन, सुविधा उपलब्ध गराउने योजना कार्यान्वयन गर्न सुचीकरण महत्वपूर्ण रहेको कृषि मन्त्रालयका सूचना अधिकारी महानन्द जोशीले जानकारी दिनुभयो। सुचीकरण हुन बाँकी किसानलाई क्रमशः अबद्ध गर्ने मन्त्रालयको तयारी छ। किसान सुचीकरण गर्नुपर्नेमा पालकासँग समन्वय गरी वास्तविक किसान

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद दमक बहुप्राविधिक शिक्षालय दमक, भापाको

हाजिर हुने बारेको ७ (सात) दिने सूचना

प्रथम पटक प्रकाशन: २०८२/१२/२३ गते

साविक मोरङ जिल्ला, महादेवा गा.वि.स. वडा नं. ५ हाल मोरङ जिल्ला, रंजेली नगरपालिका वडा नं.०९ मा बस्ने श्री काद ताजपूरीको नाती, स्व. घिनु ताजपूरी याका छोरा वंश ३१ (ना.प्र.नं.०४१३०७/०६६४) को श्री अन्तत ताजपूरीया यस दमक बहुप्राविधिक शिक्षालय, दमक, भापाका हलुका सवारी चालक पदमा कामकाज गर्दै आउनु भएकोमा मिति २०८२/१२/१५ गते देखि विदा स्वीकृत नगरी तथा विना जानकारी हाल सम्म ७ (सात) दिन भन्दा बढी अवधि देखि शिक्षालयमा अनुपस्थित रहनु भएकोले यो सूचना प्रकाशन मिति ७ (सात) दिन भित्र यो शिक्षालयमा सम्पर्कमा आउनु हुन सूचित गराइन्छ। अन्यथा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद कार्यालयको सेवा करारमा व्यक्ति छनोट कार्यविधि, २०७८ को परिच्छेद ३ को दफा १० को उपदफा ४(ख) बमोजिम समाप्त र शिक्षालय विच गरिएको सेवा करारको सम्मोत्ता स्वतः रद्द हुने व्यहोरा तयार सूचित गरिन्छ।

नव वर्ष २०८३ को हार्दिक मंगलमय शुभकामना

नव वर्ष २०८३ सातको जागमनको शुभ अवसरमा देशमा भइरहेको परिवर्तन र सुशासनपत्रको शुभकामना साथै अराष्ट्रिय मानवाधिकारको सुमधुरको लागि एक्लेन्टी इन्टरनेशनल नेपाल समूह-७५ दमक, भापाको कार्यविधि तथा सम्पूर्ण सदस्यहरूको फेडरल देहा विदेशमा रहेरुं हामी नेपाली दासहरू तथा दिवंगतबिहीनहरूमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दौं।

पदम प्रसाद रेग्मी (सचिव) रम्य प्रेम बहादुर बस्नेत (संयोजक)

अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार नेपाल समूह-७५, दमक, भापा

सम्पादकीय

खोला प्रति खेलाँची नगरौं

खोलाबाट जथाभावि हुंजा, गिरी, रोडा निकाल्दा पर्यावरणमा उच्च जोरसिम पर्ने गरेको छ। फेरि निकालिनि पनि हुँदैन। तिर रजामा अर्दै रहेका निजी तथा सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माणकाका लागि यस्ता सामाग्रीको उत्खनन जरुरी पनि छ। तर यसलाई व्यवस्थित र पर्यावरणमैत्री बनाउन जरुरी छ। खोला जन्म सामाग्री स्थानीय सरकारहरूको आरदाजीको मुख्य श्रोत पनि हो। तर कतिपय स्थानीय तहले अर्दै ठेक्का लगाउन सकेका छैनन्। यसले गर्दा प्रकाशित राजस्व गुमि रहेको छ भने अर्का तर्फ जथाभावी उत्खनन र चोरी निकाशी पनि अर्दै रहेको छ। यसको नियन्त्रणका लागि दमक नगरपालिकाले लिफ्को अज्ञासता प्रशंसनीय छ। ठेक्का नलागेको अवस्थामा उत्खनन हुन नदिने र ठेक्का लागेको अवस्थामा समेत विधार्थित मापदण्डभित्र रहेर मात्र उत्खनन गर्न दिने, समय र स्थान तोक्ने, र अनियन्त्रित भाषमा कडा कारबाही गर्दा जस्ता कदमहरूले अर्दै क्रियाकलापलाई नियन्त्रण गर्न मद्दत पुर्‍याउने छ। खोलाबाट जथाभावि हुंजा, गिरी र रोडा उत्खनन गर्न प्रवृत्तिले वातावरणमा ठाउँभरि असर पारिरहेको छ। नदीको प्राकृतिक बहाव परिवर्तन हुनु, किनार कटान बढ्नु, जैविक विविधता नष्ट हुनु र भू-क्षयको जोरसिम बढ्नु जस्ता समस्या दिनप्रदिन तीव्र बन्दै जाएका छन्। यद्यपि तीव्र रूपमा भइरहेको निजी तथा सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माणका लागि यस्ता निर्माण सामग्री अनिवार्य भएकाले उत्खनन पूर्ण रूपमा रोक्न सम्भव छैन। त्यसैले यसको व्यवस्थापन र नियमन नै अर्हिलेको मुख्य आवश्यकता बनेको छ।

अर्का तर्फ हेर्दा, खोला जन्म सामग्री स्थानीय तहहरूको महत्वपूर्ण आरदाजीको स्रोत पनि हो। व्यवस्थित रूपमा ठेक्का लगाई उत्खनन गर्दा स्थानीय सरकारलाई राम्रो राजस्व प्राप्त हुन्छ, जसले विकास निर्माणमा सहयोग पुर्‍याउँछ। तर कतिपय स्थानीय तहहरूले अर्केसतन समयमै ठेक्का प्रक्रिया अगाडि बढाउन सकेका छैनन्। यसको परिणामस्वरूप प्रकाशित पूँजी मात्रामा राजस्व गुमिरहेको छ भने अर्का तर्फ अर्दै उत्खनन, चोरी निकासी र अनियन्त्रित दोहन बढ्दै जाएको छ। यसले वातावरणीय सन्तुलन मात्र होइन, सुशासनमा पनि प्रखर उठाएको छ।

खोला जन्म सामग्रीको उत्खनन आवश्यक भए पनि त्यसलाई वैज्ञानिक, पारदर्शी र वातावरणमैत्री बनाउन अपरिहार्य छ। दिगो विकासका लागि प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र सन्तुलनाधीन सन्तुलन कायम गर्नु नै आजको प्रमुख चुनौती र जिम्मेवारी हो। खोलाको सामान त हो, त्यसै बाहेर ल्याएको जति र जसरी पनि निकाले हुन्छ छ भने फिर्तन ल्याउन जरुरी छ। त्यसैले खोलामा हुने अनियन्त्रित उत्खननले दिर्घकालमा निरन्तर उत्खनन सक्ने खतरा प्रति बेलाैमा सतर्कता अपनाउन भने आवश्यक छ।

घनचक्करको चक्करमा एकछिन

एकछिन यो समयरेखामा उभिएर टक्क अडिएर हेर्दा एउटा स्पष्ट चित्र आउँदो रहेछ समयको। त्यो राजनीतिको समय पनि हो। त्यो जीवनका हरेक आयामहरूको समय पनि हो। त्यो देश, व्यक्ति, समाज, पुसुङ्ग र समाज विश्वको समय पनि हो। यो समयले एउटा शास्त्र रंग बोकेर आएको छ। त्यो रंग भनेको कुनै बनाइएको आदर्शको रंग होइन, कुनै व्याख्याकार वा दार्शनिकले बनाएको रंग पनि होइन। त्यो त हाम्रै दमनन्दीहरूबाट निस्किएका बाछिटाहरू हुन्।

बासन्ता घनचक्र
basanta69@gmail.com

अनिश्चित संसारमा मानव भएर अस्तित्वमा रहनुको अर्थ खोजिपरेको हामी हो। पाइन्छ कि पाइँदैन, थाहा छैन। तर खोजिरहन्छौं, त्यसैमा जीवन व्यतीत गर्छौं। यो घनचक्करमा हाम्रो पूरै जीवन फसेको छ। यही घनचक्करलाई अस्थित्ववाद भनेर मान दिइएको छ। यो घनचक्करमा फस्नुभन्दा बढि व्यक्तित्व स्वतन्त्रता, व्यक्तित्व उत्तरदायित्व र एक प्रकारले उत्तरदायित्व देखिने ब्रह्माण्डमा अर्थको खोजी गरिरहनु। तर अर्थ भने कहिल्यै भेट्दैन। अनि उसको बूढाले भेट्टाएको एउटा भ्रमलाई सत्य भनिरहन्छ।

यो घनचक्कर एक यस्तो विकल्पको हो जसले व्यक्तिको, सोच, चिन्तन र जीवन अनुभूतिलाई केन्द्रमा राख्छ। यसले सामाजिक सत्य वा स्थिर सिद्धान्तहरूमा निर्भर रहनुभन्दा, प्रत्येक व्यक्तिले आफ्ना निर्णय र क्रियायामार्फत आफ्नै अर्थ सिर्जना गर्नुपर्ने हुन्छ। सत्य भेट्टाउनु पर्ने हुन्छ। जी-पल सार्ने पनि भनेका थिए, 'अस्तित्व साधनमा अगाडि आउँछ'। अर्थात्, मानिस जन्मै निश्चित उदेश्य लिएर आउँदैन; बरु उसले आफ्ना जीवन निर्णययामार्फत आफूलाई परिभाषित गर्छ।

व्याख्या गर्छ। त्यसको बचाव गर्छ। त्यसको रक्षा गर्न ऊ आन्दोलन गर्छ। तर हामी देखिरहेका छौं, मानिसहरू कुनै एउटा विचार, भ्रम जे भने पनि लाई बाँच्नुकोलै आँकलिरहन्छ। उल्टालाई पनि थाहा छैन कि आजको यो समय न त हिजोको जस्तो दयाकै छ, न त भोलि नै आजको जस्तै दुःखकै हुने छ। तर मान्छे आँफू बाँच्नुकोलैको समय एउटै

हुन्छ वा एउटै हो भनिरहन्छन्। हजुरबाबोदेखि एउटै पार्टीमा मोट राखेका मान्छेहरूलाई हेरेर पुग्छु। तिनिहरूको अनुहार देख्दा तपाइलाई, तिनीहरूको दया लाग्दैन ?

यो घनचक्करमा मानव पूर्ण रूपमा स्वतन्त्रता एकातिर शक्तिशाली बनाउने तत्व हो भने अर्कोतिर उत्तरदायित्वको भार पनि बोकेको हुन्छ। जस्तो कि कुनै विद्यार्थीले आफ्नो पेशागत मार्ग रोज्दा उसले सम्पूर्ण रूपमा समाज वा भाग्यलाई दोष दिन सक्दैन र प्रायः उनी अन्ततः त्यो उसको आफ्नै च्छन्दको प्रतिफल हो सफल असफल दुवै अवस्थामा। यो सफल जीवनमार्गको बाटो हो। यो अर्थशास्त्रको सिस्तेमले थियो अफ प्रोफिट जस्तै हो। तर त्यो छोटोको स्वतन्त्रतासँगै उत्तरदायित्व पनि अनिवार्य रूपमा आउँछ। व्यक्तिले आफ्नै कामका परिणामहरू स्वीकार गर्नुपर्छ। भरे छैन नस्वीकारि। यदि कसैले बेइमानीको बाटो रोज्छ भने फट्टाउनु पर्ने हुन्छ। यो व्यक्तित्व र सामाजिक दुपरिमाण दुवै भोग्नुपर्छ। अहिले घमाघम खोरमा छिर्दै उदेश्य लिएर आउँदैन; बरु उसले आफ्ना जीवन निर्णययामार्फत आफूलाई परिभाषित गर्छ।

यो घनचक्करको अर्को विशेषता के हो भने जीवनमा कुनै पूर्वनिर्धारित अर्थ हुँदैन, जसले सिस्तेमको अनुभूति जन्माउँछ-अर्थको बाटो गर्ने हाम्रो चाहना र मोन ब्रह्माण्डबीचको द्वन्द्व। अन्वेषण कायम राखि 'विसङ्गत अवस्था' को व्याख्यामा सतर्क रूपमा प्रवृत्त गरिएको छ यो कुरा। जस्तो कि मानिसहरूले स्थायी सफलता वा सुखको खोजी गर्छन्, तर जीवन

अनिश्चित र प्रायः अप्रत्याशित हुन्छ। म एउटै जासुस भन्ने हिनो पटक पटक प्रमाणमन्त्री भइसकेका मानिसलाई थियो त ? थिएन, तर त्यसै भयो। राज्य संयन्त्र मुद्दामा लिएर देश उजियल्योनेहरूलाई यस्तो बुद्धिमत्को सरकार आउला र यस्तो सजाय पाइएला भन्ने थियो त ? थिएन नि ?

यो घनचक्करमा फस्नुभन्दा प्रामाणिक जीवन, स्वपहिचान बनाउन बाध्य हुनुपर्छ। सामाजिक अपेक्षाहरूको अन्धानुकरण नगरी आफ्नै सत्यतामा अडिग रहनु पर्छ। परिवारले 'सुरक्षित' र पैसा कम्पिने पेशा रोज्न दबाव दिँदा पनि कला क्षेत्रमा लागिरहने छोराछोरी प्रामाणिक जीवन जिउँछन्। तिनले आफ्नै पहिचान बनाउन बाध्य हुन्छन्। भ्रष्टाचारमा फट्टाउने परेका मानिसहरूको जसरी अहिले पहिचान खुब्दै छ।

यो घनचक्करले चिन्ता, एकलपन र अनिश्चिततालाई मानव जीवनका स्वाभाविक पक्षका रूपमा स्वीकार गर्छ। रमेश लेखक फट्टाउने पूर्व कुनै कौशलपन सडकमा आफ्नै। हिजो उनले गरेको 'कर्म' को फल भोग्न बाध्यता पनि छ, त्यसले उनलाई कति चिन्तित, नि। फल तिनले जे रोपेका थिए त्यही चलिरेको होला मनमा ?

जेनिस दार्शनिक सोरेन कियरकेगर्दले स्वतन्त्रताको अपरिहार्य अवस्था नै चिन्ता हो भन्ने कुरा जोड दिएका छन्, जुन हामी सबैमा लागू हुन्छ। यो घनचक्कर केवल सैद्धान्तिक विचार मात्र होइन; यो दैनिक जीवनमा प्रत्यक्ष लागू हुन्छ। व्यक्तित्व खुशी र सामाजिक स्वीकृतिबीच आफ्ना कर्महरूको छनोट

गरिरहेका हुन्छौं हामी। त्यो छनोट कुनै निश्चित नियमबिना नै नैतिक निर्णय गरिरहेका हुन्छौं। पेशा, सम्बन्ध र पहिचानमा अनिश्चितताको सामना गरिरहेका हुन्छौं। जस्तो कि कडा संस्थागत नियमहरू हुँदाहुँदै पनि कक्षाकोठामा नवीनता ल्याउने शिक्षकले अस्तित्ववादी साहस र प्रामाणिकता प्रदर्शन गर्छ। उसले नवीनताको लागि संघर्ष गर्छ।

आधुनिक विश्वमा पनि यो घनचक्करको सादृशिकता अधिक छ। आजको तीव्र परिवर्तनशील संसारमा मानिसहरूले आफ्नो पहिचान, उद्देश्य र स्वतन्त्रतासम्बन्धी प्रश्नहरूको निरन्तर सामना गरिरहेका छन्। बाध्य शक्तिलाई दोष दिनुभन्दा आफ्नै जीवनको स्वाभाविक लिन प्रवृत्त गर्छ। यसले साहसका आह्वान गर्छ-छनोट गर्नु, कर्म गर्नु, र पहिचान खुब्दै छ।

यो घनचक्करले चिन्ता, एकलपन र अनिश्चिततालाई मानव जीवनका स्वाभाविक पक्षका रूपमा स्वीकार गर्छ। रमेश लेखक फट्टाउने पूर्व कुनै कौशलपन सडकमा आफ्नै। हिजो उनले गरेको 'कर्म' को फल भोग्न बाध्यता पनि छ, त्यसले उनलाई कति चिन्तित, नि। फल तिनले जे रोपेका थिए त्यही चलिरेको होला मनमा ?

जेनिस दार्शनिक सोरेन कियरकेगर्दले स्वतन्त्रताको अपरिहार्य अवस्था नै चिन्ता हो भन्ने कुरा जोड दिएका छन्, जुन हामी सबैमा लागू हुन्छ। यो घनचक्कर केवल सैद्धान्तिक विचार मात्र होइन; यो दैनिक जीवनमा प्रत्यक्ष लागू हुन्छ। व्यक्तित्व खुशी र सामाजिक स्वीकृतिबीच आफ्ना कर्महरूको छनोट

५ सय बढि रुख काटिने

धनकुटा/ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति धनकुटाले जिल्लाका विभिन्न स्थानमा हावाहुरीको जोखिममा रहेका रुख हटाउने निर्णय गरेको छ। जिल्ला प्रशासन कार्यालय धनकुटामा बसेको समितिको बैठकले कोशी राजमार्ग अन्तर्गत धनकुटा-हिले खाल्ड, सरकारी कार्यालय परिसर तथा आवासीय क्षेत्रमा रहेका ५ सय ३१ वटा जोखिमयुक्त रुख हटाउने निर्णय गरेको हो।

समितिको अध्यक्ष तथा प्रमुख जिल्ला अधिकारी विनोदकुमार खड्काका अनुसार वन क्षेत्रमा बाहिर चौतारा, बिसौना, सडक किनार, पानीको मुहान, धार्मिक स्थल तथा अन्य सार्वजनिक स्थानमा रहेका जोखिमयुक्त रुख तत्काल नहटाए जनजनको क्षति हुन सक्ने भएकोले नियमअनुसार हटाउने निर्णय गरिएको हो। जोखिमयुक्त रुखहरूको विवरण समिति वन कार्यालयका सहायक अभियन्ता सुभाष यादवले बैठकमा प्रस्तुत गरेका थिए। वन क्षेत्रबाहिरका सरकारी तथा संस्थागत परिसरमा रहेका यस्ता रुख हटाउन वन सेवाका प्राधिकृतलाई जानकारी गराई सम्बन्धित कार्यालय मूखको संज्ञासहितमा स्थायी तह र पानी कार्यालयका प्रतिनिधि सम्मिलित समितिको सिफारिस आवश्यक पर्ने व्यवस्था रहेको छ।

समितिको वन कार्यालय धनकुटाका सहायक अभियन्ता वन अधिकृत धर्मनाथ यादवले सम्बन्धित कार्यालय र तहको सिफारिसमा जोखिमयुक्त रुख यकिन गरी मूल्यांकन गरेर कटान आदेश दिने बताए। गत वैशाख २० गते राति आएको हावाहुरीका कारण धनकुटामा सडक, सार्वजनिक कार्यालय र निजी आवास क्षेत्रमा रहेका रुख ढल्का लुले मौतिक क्षति भएको थियो।

पौवादुड्मामा कर सेवा

भोजपुर/ भोजपुरको पौवादुड्मा गाउँपालिकामा करसम्बन्धी सेवा औपचारिक रूपमा शुरुआत गरिएको छ। जिल्ला कर्दाता सेवा कार्यालय हेरफेर स्थानीय नागरिकलाई सहज, छिटो र प्रभावकारी सेवा उपलब्ध गराउने उद्देश्यले गाउँपालिकाले आन्तरिक राजस्व कार्यालय धरानसँगको सहकार्यमा सेवा सुरु गरेको हो। स्थानीय सरकारको गत असोज १७ गतेको निर्णयअनुसार साविक कर्दाता सेवा कार्यालय, भोजपुरबाट प्रदान हुँदै आएका केही सेवा अब स्थानीय तहबाटै उपलब्ध गराउन सेवा सुचारु गरिएको गाउँपालिकाका प्रमुख श्यामसुन्दरी अधिकृत नवीन भट्टराईले जानकारी दिए। गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र बसोबास गर्ने प्रायःकति व्यक्तिलाई व्यक्तित्व स्थायी लेखा नम्बर जारी गर्नुभन्दा अघि स्थानीय तहमा दर्ता भएका व्यवसाय तथा निकायलाई व्यवसायिक स्थायी लेखा नम्बर उपलब्ध गराउने उनले जनाए।

यसै, मूख अभिवृद्धि कर दर्ताका लागि आवश्यक कागजात सङ्कलन गरी सम्बन्धित कार्यालयमा सिफारिस गर्ने, अन्तःशुल्क इजाजतपत्रसम्बन्धी प्रक्रिया सहजीकरण गर्ने, कर चुक्ता प्रमाणपत्रका लागि सिफारिस गर्ने लगायतका सेवासमेत गाउँपालिकाबाटै प्रदान गरिने जनाइएको छ। कर्दाता दर्ता विवरण संशोधन, करसम्बन्धी शिक्षा तथा सचेतनामूलाकार कार्यक्रम सञ्चालनसमेत गाउँपालिकाले सहकार्य गर्नेछ। यसबाट स्थानीय कर्दातालाई आकर्षक, मूख अभिवृद्धि कर र अन्तःशुल्कसम्बन्धी कानूनी परिचया बुझ्न थप सहज हुने विश्वास गरिएको पौवादुड्मा गाउँपालिका अध्यक्ष किरण गिरीले बताएका छन्।

खेल क्षेत्रका प्रेरणादायी कथा

सपना देख्ने ठाउँदेखि राष्ट्रिय मैदानसम्म

वृत्तबन्धित एभरेष्ट इन्डिया च्याम्पियनसकलले नेपाली महिला भलिबल क्षेत्रमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्‍याएको उदाहरण प्रस्तुत गरेको छ। विद्यालय केवल शैक्षिक उद्देश्यका सीमित क्षेत्र, यसले खेलकूद, विशेषगरी महिला भलिबलमा पाँच उल्लेखनीय उपलब्धि हाँसिल गरेको छ। काठमाडौं उपत्यकावाहिर महिला भलिबललाई प्राथमिकतामा राख्ने विद्यालयहरू कम भए पनि एभरेष्टले यो क्षेत्रमा अग्रणी भूमिका खेलेको छ।

यस विद्यालयले छात्राहरूलाई खेलप्रति आकर्षित गर्न गरेको छैन, उनीहरूलाई राष्ट्रिय स्तरसम्म पुग्ने आधार पनि तयार गरेको छ। पछिल्लो छ वर्षदेखि नेपाली राष्ट्रिय महिला भलिबल टोलीमा एभरेष्टबाट उत्पन्न भएका खेलाडीहरू निरन्तर रूपमा समावेश हुँदै आएका छन्। पुनम चन्द, आरती सुवेदी, मीना सुवार, सरस्वती कुटेल, निशा चौधरी, अनुशा चौधरी र आरती चौधरीजस्ता खेलाडीहरूले राष्ट्रिय टोलीमा आफ्नो पहिचान स्थापित गरेका छन्। त्यस्तै, अन्तर-२० टोलीका प्रशंसा पाउँदै र रुपा लम्बाल पनि यही विद्यालयका प्रतिभाशाली खेलाडी हुन्।

एभरेष्ट भलिबल क्लबका प्रमुख प्रशिक्षक अर्जुन घिमिरेले विद्यालयलाई महिला भलिबल खेलाडी उत्पन्न गर्ने 'कारवाही' का रूपमा व्याख्या गरेका छन्। उनले विगत १० वर्षदेखि देशका विभिन्न जिल्लाबाट प्रतिभाशाली छात्राहरू छनोट गरी आवासीय सुविधा र नियमित प्रशिक्षण प्रदान गर्दै आएका छन्। यसले प्राथमिक क्षेत्रका प्रतिभाहरूलाई उजागर गर्ने अवसर दिनेको छ। विद्यालयले धेरै प्रतिभावताहरूमा पनि उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्दै आएको छ। एनभीए लिगका विभिन्न संस्करणहरूमा उल्लेखनीय

स्थान हाँसिल गर्दै एभरेष्टले आफ्नो क्षमता प्रमाणित गरेको छ। विद्यालयका प्राचार्य कृष्ण न्यौपानेका अनुसार, खेलकूदमा गरिएको लगानीले भविष्यका राष्ट्रिय खेलाडी उत्पन्न गर्न मद्दत पुगेको छ। छात्राहरूलाई पढाइ, खानपान, बसोबास र प्रशिक्षण सबै सुविधा उपलब्ध गराइएको छ।

यद्यपि, राज्यको तर्फबाट महिला भलिबलमा पर्याप्त लगानी नभएको गुनासो पनि उठाइएको छ। प्रशिक्षक घिमिरेले कम्प्लेक्स निर्माण, प्रशिक्षक विकास र प्रतिस्पर्धी विस्तारमा सरकारको ध्यान आकर्षक रहेको बताएका छन्। यसरी एभरेष्ट विद्यालयले सीमित स्रोतका बीच पनि महिला खेलकूद विकासमा प्रेरणादायी भूमिका खेलेको उल्लेख गर्छन्।

अलिबालको एउटै टिममा एकै परिवार
यस्तै अर्को प्रेरणादायी कथा छ म्याग्दी जिल्लामा। जिल्लाको धवलागिरि गाउँपालिका-३ फाल्गुनामा एउटा अनोखो भलिबल टिम चर्चामा आएको छ, जहाँ एउटै परिवारका चार सदस्य एउटै टोलीमा खेल्छन्। सवहादुर गतामी र उनका तीन छोराहरू-नेरेश, नवीन र केशव-यस टोलीका मुख्य सदस्य हुन्। छ जनाको टोलीमा दुई दिन बाहिरि खेलाडी थपेर

उनीहरूले विभिन्न पति योगितामा सहभागिता जनाउँदै आएका छन्। सवहादुर सानेदेखि अन्तरमा हुँदै आएका कारण उनका छोराहरू पनि यस खेलतर्फ आकर्षित भएका हुन्। परिवारकै परभावबाट सुरु भएको यो यात्रा अहिले 'घरपरिवार भलिबल समूह' को रूपमा विस्तार पाएको छ। उनीहरू सेटर, लिब्रो, रोज जस्ता विभिन्न भूमिकामा दक्ष छन्, जसले टिमलाई बहुआयामिक बनाएको छ।

हालै धवलागिरिका विभिन्न वडामा आयोजित प्रतियोगितामा उनीहरूले उपाधि जित्दै आफ्नो क्षमता प्रमाणित गरेका छन्। खेलकूद मात्र होइन, शिक्षामा पनि उनीहरू सक्रिय छन्। नवीन र केशवले राष्ट्रपति रीन-डीनल प्रतियोगितामा एथलेटिक्सतर्फ तीन-तीन स्वर्ण पदक जितेका छन् भने नेरेशले प्रदेशस्तरीय प्रतियोगितामा भाग लिने अवसर पाएका छन्।

मध्यमवर्गीय पारिवारिक पृष्ठभूमिका सवहादुरले वैदेशिक रोजगारीपछि गाउँमा फोडापालन व्यवसाय सञ्चालन गर्दै आएका छन्। खेलप्रति उनीहरूको लगावले गर्दा फुर्सदको समय र मेलाजात्रामा भागवत खेल्नु उनीहरूको नियमित अभ्यास बनेको छ।

उनीहरूको खेलप्रेम र समर्पण देखेर स्वदेश तथा विदेशमा रहेका व्यक्तित्वहरू सहयोग पनि गर्न थालेका छन्। जसरी र खेल सामग्री सहयोगले उनीहरूलाई थप उत्साह मिलेको छ। सवहादुरका अनुसार, शारीरिक रूपमा सक्षम रहनुजेल उनीहरू खेलमा निरन्तर लागिरहनेछन्। यसरी, एउटा परिवारभित्रै खेलकूदप्रति समर्पण र एकताको उदाहरण प्रस्तुत गर्दै यो टोलीले गामीण क्षेत्रमा खेलकूद विकासको प्रेरणादायी कथा प्रस्तुत गरेको छ।

रबर स्ट्याम्प बनाउने ठाउँ
बिजि स्टेशनरी एण्ड छापाखाना
दमक-६, मोबाइल लाईन ।
९८०१४१४५२६/९८४३०३४५२६

अपराधमा हतियारभन्दा मोबाइल खतरनाक बन्दै

दमक/ केही दिनअघि एक युवतीले केपी शर्मा ओली को पत्राउको विरोधमा सडक आन्दोलन गरिन्। भदौ २३ मा भएको जेन-जी आन्दोलनको छानबिको लागि गैरिहाडपुर काकी नेतृत्वको आयोगले दिएको सिफारिसका आधारमा ओली पत्राउ परेका थिए। युवतीले यसलाई प्रतिरोधको राजनीति भन्दै 'ओली रिहा गर' भने नारा लगाएकी थिइन्। उनको भिडियो सामाजिक सञ्जालमा भाइरल भएपछि उनी साइबर बुलिङको शिकार बनिन्।

सामाजिक सञ्जालमा उनलाई ज्यान मार्ने, बलात्कार गर्ने जस्ता गम्भीर धम्की दिइयो। यहाँसम्म कि निर्मला पन्त र हिनासा विक्रजस्ता घटनासँग तुलना गर्दै त्रास फैलाने प्रयास गरियो। केहीले एआई प्रयोग गरी उनको चरित्रहत्या गर्ने सामग्रीसमेत बनाएका थिए। स्थिति असह्य भएपछि उनी न्यायका लागि साइबर ब्यूरो पुगिन्।

यसअघि पनि रामकुमारी भण्डारी जस्ता नेतृ साइबर दुर्व्यवहारको शिकार भइसकेकी छन्। विशेषगरी राजनीतिक

साइबर ब्यूरोका अनुसार पाठिलाइ चर्च वर्षमा ८ हजारभन्दा बढी मानिस बुलिङको शिकार भएर उजुरी गर्न पुगेका छन्। पाठिलाइ वर्षहरूमा उजुरीको सत्या तीव्र रूपमा बढ्दै गएको छ। प्रकाश डिभिडियालाई गिरी का अनुसार युवाव र आन्दोलनको समयमा राजनीतिक बहस तीव्र हुने भएकाले यस्ता घटनाहरू बढ्ने गर्छन्। उनले साइबर अपराधबारे चेतना अभाव पनि मुख्य कारण भएको बताए। उनका अनुसार नवकली आईडी प्रयोग गरेर गरिएका अपराधबाट पनि ठोपी उफिन्न सक्दैनन्। त्यसैले सामाजिक सञ्जाल प्रयोग गर्नु जिम्मेवार हुन आवश्यक छ। साथै, विद्यालय, अभिभावक र भिडियोले पनि साइबर सचेतना बढाउन भूमिका खेल्नुपर्ने देखिन्छ।

धराबासीलाई दिर्घसाहित्य सेवा सक्तान

विराटमो/ साहित्यकार कृष्ण धराबासीलाई दीर्घसाहित्य सेवा सम्मान प्रदान गरिएको छ। भद्रापाका अर्जुनधारा नगरपालिकाको मन्ना, कला, साहित्य तथा संस्कृति प्रवर्द्धन समितिले साहित्यकार धराबासीलाई उक्त सम्मान प्रदान गरेको हो। नगरपालिकाको सहाइलमा आयोजित साहित्य विमर्श तथा दीर्घ साहित्य सेवा सम्मान समारोहमा साहित्यकार धराबासीलाई रु एक लाख एक हजारसाहित्य दीर्घ सेवा सम्मान प्रदान गरिएको नगर कार्यलयले जनाएको छ। कार्यक्रममा दिर्घ साहित्यकार प्रकाश बुढाथोकी, नगरप्रमुख बलदेवसिंह गोम्देन तामाङ, उपप्रमुख खड्गमान्य पाराजुलीलगायतले सम्मानपत्र हस्तान्तरण गरेका थिए।

संयोजक कञ्चना काफ्लेले सहभागीलाई स्वागत गर्नुभएको थियो भने कार्यक्रम सञ्चालन नगरका कर्मचारी सौजन्य कुटुवालले गरेका थिए। सोही कार्यक्रममा साहित्य विमर्शसमेत गरिएको छ। विमर्श कार्यक्रममा साहित्यकार चन्द्र पञ्चारी, सीमा आवास र दिपेन्द्र आचार्य प्रमुख वक्ताका रूपमा रहनुभएको थियो भने विमर्शको सहजीकरण पत्रकार

सन्तोष आचार्यले गरेका थिए। कार्यक्रममा साहित्यकारले कविता, गीत, गजललगायत रचना प्रस्तुत गर्नुभएको नगरप्रमुख बलदेवसिंह पाराजुलीले बताए। नगरले प्रदान गर्दै आएको उक्त दीर्घसेवा सम्मानबाट सरोजकुमार ओली, विष्णुकुमार भट्टराई, कालीबहादुर थापा, हस्त परियार र कृष्ण बराल सम्मानित भइसकेका छन्।

कमलमा महिला लक्षित स्वास्थ्य शिविर

कमल/ जिल्लाको कमल गाउँपालिकाले गाउँपालिकाका तीन स्थानमा महिला लक्षित निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने भएको छ। पालिका भित्र बसोबास गर्ने महिलाहरूको स्वास्थ्य सेवालाई मध्यनजर गर्दै पालिका मित्रका तीन स्थानमा यहि वैश्र २४ देखि २९ गतेसम्म महिला लक्षित स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्न लागिएको पालिकाको स्वास्थ्य शाखाको जनाएको छ। स्वास्थ्य शाखा प्रमुख दिपक दाहालका अनुसार विशेष गरी स्वास्थ्य सेवाको सहज पहुँचमा पुग्न नसकेको ठाउँ र समुदायका महिलाहरूलाई लक्षित गरेर विकेन्द्रीत ढंगबाट महिला स्वास्थ्य लक्षित पुनो शिविर सञ्चालन गरिने भएको हो। शिविरका क्रममा वडा नं. १, ३ र ४ का आधाभूत स्वास्थ्य

केन्द्रहरूमा महिला स्वास्थ्य परीक्षणसँगै उपचार परामर्श सेवा सञ्चालन गर्न लागिएको शाखा प्रमुख दाहालले जानकारी दिए। शिविर सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्न आवश्यक सबै तयारी अन्तिम चरणमा पुगेको उनले बताए। उनका अनुसार यही वैश्र २४ गते आधाभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र कमल ३, २६ गते वडा नं. १ र २९ गते कमल ४ को आधाभूत स्वास्थ्य केन्द्रमा शिविर सञ्चालन गरिनेछ। शिविरमा महिलाहरूमा देखिने स्वास्थ्य समस्याहरूको रकनीज तथा व्यवस्थापन गरिनेछ। शिविरमा पाठेघरको मुबको क्यान्सर (भीआइए) परीक्षण, स्तन क्यान्सर रकनीज, आइ खन्ने समस्याको जाँच तथा आवश्यक परामर्श र रिफरल सेवा समेत प्रदान गरिने शाखा प्रमुख दाहालले बताए।

साहित्य दिक्तेलमा आदिकवि भानुभक्तको सालिक पुनर्निर्माण

बोटाङ/ दिक्तेल बजारको भानुभक्तमा रहेको राष्ट्रिय विभूति आदिकवि भानुभक्त आचार्यको सालिक पुनर्निर्माण गरिएको छ। कोशी प्रदेश सरकार, मौलिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयले दिक्तेल बजारको समग्र सौन्दर्यकरणका लागि रु एक करोड बजेट उपलब्ध गराएपछि ठेक्का प्रक्रियामाफत आदिकवि भानुभक्त आचार्यको सालिक पुनर्निर्माणको काम सम्पन्न गरिएको हो।

भानुभक्तको सालिकसँगै बजार क्षेत्रका विभिन्न स्थानमा पूर्वाधार विकासका काम गरिएको मौलिक पूर्वाधार विकास कार्यालयका प्रमुख विनम दाहालले जानकारी दिएका छन्। 'दिक्तेल बजारको सौन्दर्यकरण कार्यक्रमअन्तर्गत आदिकवि भानुभक्त आचार्यको शवकर्मको प्रतिमा पहिलेकै स्थानमा राखिएको छ। त्यहाँ आचार्यको ठूलो आकारको मूर्ति सरोकारवालाको नै बखिद गरेर राख्ने सहमत भएको छ', उनले भने, 'भानुभक्तको सालिक पुनर्निर्माण बिक्रमसँगै सालिक सरकारी खाली ठाउँमा राख्न जडान, रडोगन, प्रकाश व्यवस्थापन, बगैँचा निर्माण, चोकको सांकेतिक चिह्न राख्ने तथा आदिकवि भानुभक्तका कविताका केही हरफ समावेश गरेर सौन्दर्यकरण गरिएको छ। यसले दिक्तेल बजारको सौन्दर्यकरणमा थप टेवा पुगेको हो।

आदिकवि भानुभक्तको सालिक पुनःनिर्माण अन्तर्गतकै योजनाबाट जिल्ला प्रहरी कार्यालयको प्रवेशद्वार अगाडिदेखि भानुभक्त हुँदै लोकसेवा आयोगको कार्यालय तथा लोकसेवा आयोगको कार्यालयदेखि नेपाली कांग्रेसको पार्टी कार्यालयसम्म सडक सुधार तथा निर्माणको काम गरिएको छ। यसका साथै दिक्तेल स्थानको मङ्गलबुद्धि नगरपालिका-१ भित्रका केही सडक निर्माणका कामसमेत सम्पन्न भएको कार्यालयले जनाएको छ।

भानुभक्तको सालिक पुनर्निर्माणका लागि कार्यालयले गत कार्तिक २ गते बोलपत्र आह्वान गरेको थियो। लागू समयदेखि जीर्ण तथा अत्यवस्थित अवस्थामा रहेको भानुभक्तको सालिकलाई व्यवस्थित, गरिबि र आकर्षक बनाउने उद्देश्यसहित पुनर्निर्माणको प्रक्रिया अघि बढाइएको थियो।

सौन्दर्यकरणको काम सम्पन्न भएपछि दिक्तेल बजारको संरचनागत व्यवस्थापन तथा ऐतिहासिक, साहित्यिक र पर्यटकीय महत्त्व बचत उठाउन भएको छ। पुनर्निर्माणका चरणहरू रहेको दिक्तेल बजारको मूलर कोशी प्रदेश सरकारको लगानीमा विस्तारै फिर्ता गरिएको महसुस गरिएको छ।

जिल्लाको प्रमुख व्यापारिक केन्द्र दिक्तेल बजारको सडक ढलानको कामसमेत सम्पन्न भएको छ। विस २०७६ मा सुरु गरिएको दिक्तेल बजारको सडक ढलानको कामले सात वर्षपछि वल्ल पुगेता पाएको हो। दिक्तेल बजारस्थित किरात चौकदेखि हाडडाङडामसम्मको भित्री सडक ढलान भएसँगै अब हिउँदमा ढुलामो र बखामा हिलामो हुने समस्याको अन्त्य भएको छ। कुनै समय युवा र हिलोका कारण हिउँदसमेत नसकिने अवस्थामा रहेको दिक्तेल बजारको कच्ची सडकले सबैलाई सार्ती दिएको थियो।

लागू समयको प्रतीक्षापश्चात पुरै सडक ढलान भएपछि दिक्तेल बजारको मूलर नै फोरेको उद्योग बाणिज्य संघका अध्यक्ष राजनराज आचार्यले बताए। साधुरी, हिलामो र ढुलामो अवस्थाको दिक्तेल बजारको सडक संघ र प्रदेश सरकारले उपलब्ध गराएको बजेटद्वारे ढलान भएको हो। दिक्तेलस्थित शङ्कर साह्यः चौकदेखि भानुभक्तसम्मको सडक ढलान यही पुस २७ गते (आइतबार) सम्पन्न भएसँगै पूर्णता पाएको छ। कोशी प्रदेश सरकार, मौलिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयअन्तर्गत मौलिक पूर्वाधार कार्यालयको मूख्य अधिकारी कृष्ण पौडेलसहित रु ९५ लाख २५ हजार ७८ लागतमा निर्माण कम्पनीले सडक ढलानको काम गरेको हो।

साना उद्यमी लक्षित सुलभ कर्जा

विराटनगर/ कोशी प्रदेशका साना तथा मझौला उद्यमीको निजी पुँजि वृद्धि गर्न र व्यवसाय विस्तारका लागि आवश्यक फुर्ती उपलब्ध गराउन कोशी प्रदेश सरकारले उद्यमी सहयोग योजना कार्यान्वयनमा ल्याएको छ। आर्थिक उद्यमका लागि लगानी र नखपतर्तन (वडिया) परियोजना अन्तर्गत 'प्रादेशिक साना तथा मझौला उद्यमी कर्जा सुरक्षण कोष' मा आवद्ध हुन निश्चय तथा कर्जा सुरक्षण कोष र दुई ठुला बाणिज्य बैङ्कले सहमती भएको हो। निश्चय तथा कर्जा सुरक्षण कोषले राष्ट्रिय बाणिज्य बैङ्क र ल्वाल आर्टमिडि बैङ्कसँग द्विपक्षीय सहमतीपत्रमा हस्ताक्षर गरेको हो। यो सहमतीसँगै अब धितोको अभाव वा मौज्जा धितोमा थप ऋण नपारेर व्यवसाय विस्तार गर्न नसकेका उद्यमीलाई राहत पुग्ने भएको छ। कोशी प्रदेश सरकारको आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयका शाखा अधिकृत विमल बाँस्कोटाका अनुसार यस कार्यक्रमका लागि १० करोड रुपियाँको 'प्रादेशिक साना तथा मझौला उद्यमी सुरक्षण कोष' स्थापना गरिएको छ। यस कोषमा कोशी प्रदेश सरकार र विस सरकारको विस विकास नियोगको ५०/५० प्रतिशत भागीदारी रहेको छ। कानूनी रूपमा प्रदेश सरकारले सिधै बैङ्कसँग जमाना बस्न नमिल्ने भएकाले सङ्घीय सरकारसहितको निश्चय तथा कर्जा सुरक्षण कोषलाई फन्ड स्रोतका रूपमा उक्त कोषको मन्त्रालयले जनाएको छ। प्रदेश सरकारले उक्त कोषमार्फत बैङ्कबाट प्रवाह हुने कुल कर्जाको साठै सात प्रतिशत बराबरको सुरक्षण गरिनेछ। यसले बैङ्कको कर्जा जोखिम न्यून गर्न र उच्चमौलाई थप कर्जा प्रवाह गर्न बैङ्कको आत्मनिश्चयमा बढाउनेछ। यस परिधिअन्तर्गत सन् २०७३ सम्मको कोशी प्रदेशका तीन हजार साना तथा मझौला उद्यमीलाई कुल आठ अर्ब रुपियाँको कर्जा प्रवाह गर्न तय्यार रहेको छ। आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयका शाखा अधिकृत विमल बाँस्कोटाका अनुसार उद्यमीको न्यूनतम २० लाख रुपियाँदेखि अधिकतम तीन करोड रुपियाँसम्मको कर्जा प्राप्त गर्न सक्ने छन्।

पुस्तक-सामार सोच बदलौं, जिन्दगी बदलौं तपाईंको दिमागमा अनौठो शक्ति छ

काम वर्तमानमा गर्नुस्
ब्रायन ट्रेसी

जब संभव हुन्छ, कामलाई वर्तमानमा नै गर्ने बानी बसाउनुस्, यानी जुन काम जब आउँछ तब त्यो काम तत्काल गरिहाल्नुस्। आलटाल कहिल्यै गर्नुन्स्। तपाईंलाई के कुरा थाहा पाएर अचम्म लाग्ने छ भने कुनै काम मिलेपछि तपाईंले त्यसलाई बुझ्नु र गर्नुभन्दा पहिला बारम्बार त्यसको बारेमा सोच्नमा कति समय लगाउनुहुन्छ। एक सर्वसामान्य नियम अनुसार, सानोतिनो काम त पाउने वित्तिकै सकाइहाल्नुपर्छ। काम तत्काल गर्ने बानीले एकै दिनमा धेरै काम गर्नमा सहयोगी सावित हुन्छ। यसको साथै तपाईंको ख्याति एक यस्तो व्यक्तिको रूपमा हुन्छ जहाँ हतार हुन्छ, तर यो मानिसबाट काम गराउनु पर्छ। सफलता राम्रो बानीबाट मिन्छ।

दिनभरमा तपाईं जे गर्नुहुन्छ त्यसमध्ये ९५ प्रतिशत त तपाईंको बानीमा हुन्छ। सफल मानिस यस्ता हुन्छन्, जसले सफलतालाई आफ्नो बानी बनाएका हुन्छन्। सफल मानिस राम्रो बानी अपनाउँछन् र फोरे के निश्चित गर्छन् भने उनीहरूको व्यवहार पनि यही राम्रो बानीको नियन्त्रणमा होस्। असफल मानिस खराब बानीलाई हुर्कन दिन्छन् र फोरे यो खराब बानी अत्याशा र असफलताको कारण बन्छ। मेरो साथी एड फोरमैन भन्छन्, 'राम्रो बानी अपनाउन कठिन हुन्छ, तर त्यसले जीवनलाई सजिलो बनाइदिन्छ। अर्कोतिर खराब बानी अपनाउनमा सजिलो हुन्छ, तर त्यसले जीवनलाई कठिन बनाइदिन्छ।

बानीलाई यसरी परिभाषित गर्न सकिन्छ, 'कुनै परिस्थितिमा निश्चित प्रक्रिया।' यो कुनै पनि परिस्थितिमा प्रतिक्रियाको स्वतः स्फूर्त प्रक्रिया हुन्छ। कुनै कुरा या कुरामा सोच्ने तरिका या प्रतिक्रियालाई जब बारम्बार दोहोर्याउने गरिन्छ तब यो बानी बन्छ। एक पटक यो बानी बत्यो भने फोरे कुनै अस्तरिकाको कुनै कुरा तपाईंको बानीको हिसावले भने धेरै सजिलो हुनेछ। तपाईंमा कस्तो खालको बानी छ ? सफल मानिस ती हुन् जो सफल बानी विकासत गर्छन्। उनीहरूले हर कुरालाई एक निश्चित अन्दाजमा गर्नको लागि लगातार प्रयासको माध्यमले प्रशिक्षित गरेका हुन्छन्। यो हदसम्म कि उनीहरू त्यो कुरा नसोची पनि आफैसाथ त्यसैगरी गर्न थाल्छन्।

तपाईंले यो पुरानो बनाइ सुदुर्लभ होला:

विचारको वीउ रोप र कामको फल पाउ, कामको वीउ रोप र बानीको फल पाउ, बानीको वीउ रोप र एक व्यक्तित्व पाउ, एक व्यक्तित्व अपनाउ र नियति प्राप्त गर। **सफलताको लागि एक खास बानी**
सफलता पाउनको लागि एक खास बानी छ, छिट्टै उठ्नु। सफल मानिस केही छिट्टै उठ्छन्, पढेर आफूलाई तयार पार्छन्, योजना बनाउँछन् र कामजमा दर्ता गराएर आफूलाई आज्ञे दिनको लागि तयार गर्छन्। हो, आभामानिसभन्दा पहिला नै काम शुरू गरिदिन्छन्। थोमस जेफरसनले भने गर्छ, 'सूर्यले कहिल्यै मलाई ओझ्यापनामा समाउन सकेन। केही वर्ष पहिला मेरो एक सेमिनारमा एक महिलाले भलाई छिट्टै उठ्दा हुने चमत्कारको बारेमा बताएकी थिइन्। उनले बताइन्, उनी छिट्टै सुतेर बिहान चार बजे नै उठ्दिन्थ। त्यसपछि बिहान सात आठ बजेसम्म आधा दिनको काम बराबर काम गर्ने गर्थिन्, आम मानिसको काम शुरूबाट हुनु अगावै। धेरै समय बितेको छैन उनी आफ्ना सहकर्मीले भन्दा दुईगुणा काम गरेर दुईगुणा तलब लिने थालिन्। उनलाई लगातार उच्चतम मिद्धे गयो र अरूले भन्दै धेरै काम गरेको कारण भनेर परिश्रमिक पनि दिइयो। सफल मानिस छिट्टै उठ्ने बानी बसाउँछन्, संभवतया छ या साठै छ बजेसम्म, कयौ पटक यो भन्दा पनि पहिला, फोरे तत्काल काम शुरू गरिदिन्छन्। यसले उनीहरूको दिनभरको कामलाई जोडदार सहयोग मिन्छ।

अर्कोतिर 'एक औसत व्यक्तित्व बिहान उठेर काम शुरू गर्नमा नै एकाध घण्टा लगाइदिन्छ। त्यसपछि ऊ काम गर्नमा पनि इच्छा व्यक्त गर्दैन, लचको वारेमा सोचेर या साँफमा अफिसबाट फर्केर के भने भन्दै सोचेर बग्छ। जब तत्कालको आलम बढ्छ, तब तत्काल उठ्नुपर्ने र सीधा काममा लाग्नुस्। काम शुरू गर्नुस्। छिट्टै उठ्ने बानी बसाउनुस् र सबैभन्दा पहिला महत्त्वपूर्ण काम सकाउनुस्। यो बानी तपाईंलाई सफलता दिलाउने खालको सबै बानीभन्दा महत्त्वपूर्ण सावित हुनेछ। क्रमशः

'पागल'को स्मृतिमा साहित्यिक सभा

ईटहरी/ सुनसरीको इनरुवा नगरपालिका-३ मा सप्तर्षी साहित्यिक सभा कोशी प्रदेशले वरिष्ठ समालोचक तथा साहित्यकार स्व. उपेन्द्र बस्नेत 'पागल'को स्मृति स्मृता तथा रचनावाचन कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ। स्मृति स्मृता तथा रचना वाचन कार्यक्रममा साहित्यकारले पागलको योगदानको चर्चाका साथै आ आफ्नो समासामयिक चित्रण वाचन गरेका थिए। कार्यक्रम सतिजनामा इनरुवाको अध्यक्ष तथा सप्तर्षी साहित्य समाजका सचिव लिलानाथ सिलवालले बस्नेतको साहित्य क्षेत्रमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएको बताए। उनले नेपाली साहित्य र सुनसरीको कला क्षेत्रमा निकै योगदान ताले रहेको पनि स्मरण गरे। साहित्य कार्यक्रममा साहित्यकार डम्बरबल्लभ भण्डारी, भरत मुस्ताङ बर्बरिक, उपेन्द्र पागलकी छोरी गीता बस्नेत, गीतकार राधा सुवेदी, यशोदा आचार्य अधिकारी,

निर्मला भट्टराई कोइराला, शिवनारायण पण्डित, भोक्लेन्द्र, विष्णु दाहाल, शक्य प्रकाश अनुराग, माधव आचार्यसहितले पागलको योगदानको चर्चा गर्नका साथै आआफ्नो समासामयिक रचना वाचन गरेका थिए। कार्यक्रम सप्तर्षी साहित्य समाज कोशी प्रदेशका सचिव लिलानाथ सिलवालले सञ्चालन गरेका थिए भने सहभागीले उपेन्द्रको व्यक्तित्व तथा कृतित्वको साथै आफ्नो अनुभवको चर्चा गरेका थिए। सहभागीले उपेन्द्रको नाममा सिलवालले बस्नेतको साहित्य क्षेत्रमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएको बताए। उनले नेपाली साहित्य र सुनसरीको कला क्षेत्रमा निकै योगदान ताले रहेको पनि स्मरण गरे। साहित्य कार्यक्रममा साहित्यकार डम्बरबल्लभ भण्डारी, भरत मुस्ताङ बर्बरिक, उपेन्द्र पागलकी छोरी गीता बस्नेत, गीतकार राधा सुवेदी, यशोदा आचार्य अधिकारी,

	नेपाल साहित्य परिषद	मेघ गजगा आशाङ्कित, कार्याजा मेहनत सामाज्य लाग।	कङ्क घु घे लो ला लि लै ले लो अ	तुला बोलिको प्रभाव बढ्ने व्यवसायबाट लाग।	मकर भोज जा जी बि बु खे खो बा नी
आज मिति २०८१ साल वैश्र २३ गते मङ्गलबार ६ April 2026 तिथि: चतुर्थी		कृ इ उ ए ओ वा वि वु वे वे वो	सिंह घन लाग वा कार्याजा सफलता	बृष तो ना नि जै ने तो था थि यु	कुम्भ जै ने गो सा सी लै से सो द
ज्योति लक्ष्मी प. दाहाल देवालय: पञ्चमहादेव मठ, उपेन्द्रनगर अञ्चल किराँत, उपेन्द्र समरकर्मका लागि। ९८६४३९०८९६८९८९०९०९५४	मिथुन का कि कु घ ङ छ के को हा	कन्या टो प पी प् ष ण ङ यो पो	धनु य यो भा भी भे भा फ ड भे	मि दि द थ भ ङ जू दे दे जा ची	मि दि द थ भ ङ जू दे दे जा ची
	तौटल व्यवसाय, कृषि कर्मबाट लाग शिवाजा रुची।	पराक्रम बढ्ने मध्यदेशबाट आय बढ्ने।	साथीबाट धोका सामाज्य लाग।	धर्मना रुची कार्यबाट लाग।	

नयाँ शैक्षिक शत्रसँगै नयाँ पुस्तक

दमक/ सरकारले नयाँ शैक्षिक शत्र शुरूभएसँगै नयाँ पाठ्य पुस्तक पुऱ्याउने प्रवन्ध गरेको छ । समयमै छापाई र दुवानी भएका कारण सामुदायिक विद्याथका विद्याथीले यस वर्ष पनि कक्षामा भर्ना भएकै दिन पाठ्यपुस्तक पाउने भएका छन् । पुस्तक छापाइको जिम्मेवारी पाएको जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लिमिटेड र निजी मुद्रण संस्थाले विद्यालय तहका लागि आवश्यक पर्ने पाठ्यपुस्तक छापाइ गरेर सम्बन्धित जिल्लामा पठाउन थालिसकेका छन् । अधिकांश जिल्लामा पुस्तक पुगिसकेको केहीमा पुग्ने क्रममा रहेको छ । चैतको अन्तिम सातासम्म पुस्तक सबै जिल्लामा पुगिसक्ने जनक शिक्षाले जनाएको छ ।

यस पटक सरकारले कक्षा ३ र ४ देखि १० सम्मका विद्याथीका लागि आवश्यक पर्ने पाठ्यपुस्तक छापाइको जिम्मेवारी जनक शिक्षालाई दिएको छ । कक्षा १, २ र ४ का विद्याथीका लागि आवश्यक पर्ने पुस्तक छापाइको जिम्मेवारी निजी मुद्रण संस्थालाई दिइएको छ । सरकारी विद्याइ अनुसार जनक शिक्षाले एक करोड ७० लाख धन पाठ्यपुस्तक छापाइ गर्नुपर्ने हुन्छ । निजी मुद्रण संस्थाले भने ६० लाख धन पुस्तक छापाइ गर्नुपर्ने हुन्छ । दुवै निकायले आफ्नो जिम्मेवारीमा रहेको

पुस्तक छापेर दुवानीसमेत सुरु गरिसकेका छन् । जनक शिक्षाले पुस्तक छापेर चैत १६ गतेबाट दुवानीसमेत सुरु गरिसकेको छ ।

केन्द्रका प्रवन्ध सञ्चालक यदुनाथ पौडेलका अनुसार सानोठिमीस्थित केन्द्रीय कार्यालयसहित उपत्यकाबाहिरका आठसमेत गरेर नौ स्थानबाट पुस्तक विक्री भइरहेको छ । मूलकभरका एक हजार २५८ वटा अधिकतम विक्रीताले आफूलाई पायक पर्ने विक्री केन्द्रबाट पुस्तक लगेको पौडेलले जानकारी दिए ।

निजी मुद्रण संस्थाका अधिकारीसँग पनि जनक शिक्षालेले वैठक राखेर सँगसँगै पुस्तक दुवानी गरिरहेको छ । केही दिनअघि निजी मुद्रण संस्थाका सञ्चालकसँग पनि बैठक गरेर पुस्तक दुवानी सँगसँगै गर्ने निर्णय भएको उनले जनाए ।

पुस्तक छापाइ र वितरणको विषयमा शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधिमन्त्री समित्त पोखरेलले शुक्रवार जनक शिक्षा पुगेर जानकारी समेत लिएका थिए । त्यस बेला उनले विद्याथीले भर्ना भएको दिन पाठ्यपुस्तक पाउने गरी कामलाई तीव्रता दिन जनक शिक्षाका अधिकारीलाई निर्देशन दिएका थिए । केही वर्षसम्म विद्यालय तहमा पाठ्यपुस्तक अभावको दुर्गम समस्या रहने गरेकामा पछिल्ला केही वर्षदेखि भने सहज हुँदै गएको छ ।

प्रमुख... ८ करोड रूपैयाँले घटी छ । यो पटक २० करोड उठाउन पनि समस्या देखिरहेको उनले बताए ।

पेट्रोलियम गाडीलाई विद्युतीयमा रूपान्तरण गर्ने नीतिगत निर्णय

दमक/ सरकारले पुराना डिजेल तथा पेट्रोल गाडीलाई विद्युतीय सवारीमा रूपान्तरण गर्न पाउने नीतिगत निर्णय गरेको छ । पेट्रोलियम पदार्थको बढ्दो आयात र वातावरण प्रदूषण न्यूनीकरण गर्न सरकारले यस्तो निर्णय गरेको हो । आइतबार बसेको मन्त्रिपरिषदको बैठकले यसका लागि लागि आवश्यक पर्ने कानुनी गौँलो फुकाउन र उचित प्रवन्ध मिलाउन सम्बन्धित निकायलाई निर्देशन दिने निर्णय गरेको हो । नेपाल सरकारका प्रवक्ता एवं शिक्षामन्त्री समित्त पोखरेलले मन्त्रिपरिषद बैठकले

वातावरण संरक्षण र इन्धन खपत कम गर्ने उद्देश्यले यो निर्णय गरेको बताए । डिजेल तथा पेट्रोल गाडीलाई विद्युतीय गाडीमा परिवर्तन गर्नका लागि आवश्यक कानुनी व्यवस्था मिलाउने निर्णय भएको छ, प्रवक्ता पोखरेलले भने, 'यसले एकातिर इन्धनको परनिर्भरता घटाउनेछ भने अर्कोतिर नेपालको नवीकरणीय ऊर्जाको खपत बढाउन मद्दत गर्नेछ ।' अहिलेसम्म पुराना इन्धनयुक्त सवारी साधनलाई विद्युतीयमा परिवर्तन गर्दा दर्ता, नवीकरण र प्राविधिक मापदण्डका विषयमा स्पष्ट कानुनी व्यवस्था थिएन ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

किसान, साना किसान, मझौला किसान र दुलन किसान गरी चार प्रकारमा नवीकरण गरिएको केन्द्रका अधिकृत सञ्जीव पौडेलले जानकारी दिएका छन् ।

हक्कापूजासहित भापाका ज्येष्ठ आइडेम्बेहरु सम्मानित

दमक/ भापाको कनकाई नगरपालिका-स्थित भुम्डुगामा हक्कापूजासहित ज्येष्ठ आइडेम्बे वंशजहरूलाई सम्मान गरिएको छ । पापोहाइ आइडेम्बे सामाजिक कल्याण समितिले आफ्नो वार्षिक कार्यक्रमअन्तर्गत शनिवार विशेष समारोह आयोजना गर्दै जिल्लाभरिका आइडेम्बे परिवारका सदस्यहरूको सहभागितामा सामूहिक पूजा तथा सम्मान कार्यक्रम सम्पन्न गरेको हो ।

कार्यक्रममा गालीश्रृंग पूजा तथा हक्कापूजा विधिपूर्वक सम्पन्न गरिनुका साथै एक दर्जनभन्दा बढी ज्येष्ठ अग्रजहरूलाई दोसल्ला ओढाएर सम्मान गरिएको थियो । साथै आइडेम्बे चेरीहरूलाई पनि सम्मान प्रदान गरिएको समितिका संविच देवेन्द्र आइडेम्बेले जानकारी दिए । सम्मानित हुनेहरूमा खगेन्द्र, रामप्रसाद, कालुमान, मानबहादुर, चन्द्रबहादुर, ज्ञानबहादुर, ज्ञानमाना, छत्रबहादुर, चन्द्रमाया र कुमार आइडेम्बे लगायत रहेका छन् ।

संस्थाका अध्यक्ष सन्तवीर आइडेम्बेको अध्यक्षता तथा समाजसेवी मनप्रसाद आइडेम्बेको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न कार्यक्रममा वक्ताहरूले आइडेम्बे समुदायबीच बन्धुत्व, एकता र संस्थागत सहकार्यलाई सुदृढ बनाउनुपर्नेमा जोड दिएका थिए । कार्यक्रममा विभिन्न सामाजिक तथा राजनीतिक व्यक्तित्वहरूले मन्त्रय राबेका थिए । हक्कापूजाका क्रममा किरात धर्मअनुसार पूजाआजा गरिएको थियो । यसबाट परिवार तथा राष्ट्रमा सुख, शान्ति र समृद्धि कायम होस् भन्ने कामना गरिएको आयोजकहरूको विषयमा छ । कार्यक्रममा गाथिका नवना आइडेम्बेले सांस्कृतिक प्रस्तुति दिएकी थिइन् भने सहभागीहरूबीच भेटघाट र सामूहिक भोजनको समेत व्यवस्था गरिएको थियो । चार वर्षअघि स्थापना भएको समितिले भापाका रहेका आइडेम्बे समुदायबीच एकता अभिवृद्धि गर्दै विभिन्न सामाजिक गतिविधि सञ्चालन गर्दै आएको छ ।

अर्जुनधारा प्रेस क्लबको अध्यक्षता पुनः समदर्शी

शनिश्चरे । अर्जुनधारा प्रेस क्लबको अध्यक्षता पुनः रमेश समदर्शी राई चयन भएका छन् । शनिवार भएको दोस्रो अधिवेशनले समदर्शीसहितको कार्यसमितिलाई तीन वर्षका लागि सर्वसम्मत चयन गरेको हो ।

क्लबको उपाध्यक्षमा प्रेम आचार्य पुनः चयन भए भने सचिवमा के.शिव भण्डारी, सहसचिवमा होम अधिकारी र कोषाध्यक्षमा लिल्ला राई चयन भएका छन् । यसैगरी, विष्णु श्रेष्ठ, नन्दलाल खतिवडा, रजिता खड्का, चर्तुमुजु काफ्ले, योगेश दाहाल र विमल प्रधान सदस्यमा चयन भएका छन् ।

आमा डेन्टल केयर प्रा. लि.

दमक-६, थानापोर (प्रधान कार्यालय)
सम्पर्क नम्बर : ०२३-५७२६४३/९८१४९१२५००
दमक-९, रबि स्ट्रेट गेट नजिक (शाखा कार्यालय)
सम्पर्क नम्बर: ०२३-५७२६४३

- हाम्रा उपलब्ध डाक्टरहरु**
- १. डा. प्रनेस श्रेष्ठ (MDS- Orthodontist)
 - २. डा. सुस्मिता नेपाल (BDS- Dental Surgeon)
 - ३. डा. मीरा आचार्य (BDS- Dental Surgeon)
 - ४. डा. साहिद अलि (MDS- Maxillofacial Surgeon)

नोट : हप्ताको सातै दिन दन्त उपचार सेवा उपलब्ध छ ।

आविश्यकता

यस लाईफ लाईन अस्पताल प्रा.लि. दमक-५, भापाको प्राङ्गणमा रहेको चमेनागुह संचालन गर्नको लागी ईच्छुक ब्यक्ति /फर्म तथा संस्थाहरूले तपशिलमा उल्लेख कागजात प्रहात मिति २०८२ चैत्र मसान्त भित्र अस्पतालको प्रशासन शाखामा निवेदन दिनु हुन अनुरोध गरिन्छ ।

तपशिल संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरु

१. ब्यक्ति /फर्म वा संस्थाको स्थायी लेखा नम्बर ।
२. ब्यक्ति /फर्म वा संस्थाको नागरिकता, दर्ता कागजातहरु
३. ब्यान्डन प्रयोग गरे बापत ब्यक्ति /फर्म वा संस्थाले कबुल गरेको मासिक भाडा दर रकम खुलाउनु पर्नेछ ।

लाईफ लाईन अस्पताल प्रा.लि.

दमक-५, (ठापा)

असहाय मानव सेवा सताजको नेतृत्व चयन, अध्यक्षता पुनत

दमक/ सामाजिक सेवामा क्रियाशील संस्था असहाय मानव सेवा समाज दमकको अध्यक्षता पुन रिजाल (भ्रमकुारी)जुनिएकी छन् । शनिवार दमक ८ मा सम्पन्न संस्थाको छैटौँ साधारण सभा तथा तेस्रो अधिवेशनले

भ्रमकुारीको अध्यक्षतामा नयाँ नेतृत्व चयन भएको हो । निर्वाचित कार्यसमितिको कार्यअवधि आगामी तीन वर्षसम्म रहने छ । सर्वसम्मत निर्वाचित कार्यसमितिको उपाध्यक्षमा निर्मला थापा, सचिवमा कृष्ण भट्टराई, सह सचिवमा अमृत बिष्ट र कोषाध्यक्षमा भुमी निरौला निर्वाचित चयन भएका छन् । त्यस्तै कार्यसमितिले सदस्यहरूमा देवराज देगाल र श्याम तिप्सिना चयन भएका छन् ।

खेल समाचार

भापामा सर्वाधिक राशीको महिला फुटबल

भद्रपुर/भापाको चन्द्रगढीमा नेपालै सर्वाधिक पुरस्कार राशीको महिला फुटबल प्रतियोगिता चन्द्रगढी महिला गोल्डकप हुने भएको छ । यसअघि समेत भापाको दुधे रङ्गशालामा यसप्रकारको प्रतियोगिता भएको थियो । यस पटक २०८३ साल बैशाख ५ गतेदेखि १४ गतेसम्म भद्रपुरको मेची रंगशालामा महिला गोल्डकप हुन लागेको आयोजक चन्द्रगढी युवा क्लबले जानकारी दिएको छ । विजेताले महिला फुटबलको इतिहासमै सर्वाधिक ११ लाख रूपियाँ पुरस्कार रकम पाउने क्लबका अध्यक्ष रोहित सुवालले जानकारी दिए ।

म्याचले नगद ११ हजार रूपियाँ र ट्रफी प्राप्त गर्नेछन् । त्यस्तै, प्रतियोगिताको सर्वाङ्कृत खेलाडीले ५० हजार रूपियाँ प्राप्त गर्नेछन् । विधागत उच्च खेलाडीलाई जनही २५ हजार प्रदान गरिनेछ । प्रतियोगितामा आयोजकको तर्फबाट एक डिम रहने छ । त्यस्तै, नेपालका तीन विभागीय डिम जिम्बुन आर्मी एफसी, नेपाल एपिएफ एफसी र नेपाल पुलिस क्लब तथा चर्च बाइज युनाइटेड, संकटा फुटबल क्लबका महिला टिमको सहभागिता रहने प्रकार सम्मेलनमा जानकारी दिइएको छ ।

Log on गर्नुहोस्
purbasandesh.com

EPAPER मा पूर्वसन्देश पत्रिका हेर्नुहोस्

कोशी प्रदेश सरकार स्वास्थ्य मन्त्रालय

प्रादेशिक आयुर्वेद अस्पताल

सेवा करारमा लिने सम्बन्धी सूचना

सूचना नं. ०१/०८२/८३ प्रथम पटक प्रकाशित मिति: २०८२/१२/२२

प्रादेशिक आयुर्वेद अस्पताल लखनपुर भापाको लागि आवश्यक पर्ने तपसील वर्गोपक्रमका पदहरूमा 'स्वास्थ्यकर्मी' करार सेवा सम्बन्धी कार्यविधि २०७९' अनुसार लिखित र अन्तर्गत प्रादेशिक माध्यमद्वारा पदपूर्ति गर्नुपर्ने भएकोले योग्यता पूराका नेपाली नागरिकहरूले प्रथम पटक सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ दिन भित्र २०८३/०१/०६ गते समा कार्यालय समयमा दरखास्त दिनुहुन सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।

सूचना नं.	पद	तह	सेवा/समुह/उपसमुह	पद संख्या	न्यूनतम शैक्षिक योग्यता
१/०८२/८३	रेडियोग्राफर	पौचौँ	प्रदेश स्वास्थ्य/रेडियोग्राफी	१	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट रेडियोग्राफी विषयमा प्रमाणपत्र तह उत्तीर्ण गरी सम्बन्धित व्यवसायी परिषद् मा नाम दर्ता तथा नवीकरण भएको।
२/०८२/८३	स्टाफ नर्स	पौचौँ	प्रदेश स्वास्थ्य/नर्सिङ/जनरल नर्सिङ	१	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट नर्सिङ विषयमा प्रमाणपत्र तह उत्तीर्ण गरी नेपाल नर्सिङ परिषद्मा नाम दर्ता तथा नवीकरण भएको।
३/०८२/८३	चैद्य	चौथो	प्रदेश स्वास्थ्य/आयुर्वेद	०६	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एएसएल/एसडई पश्चात् सहायक आयुर्वेद स्वास्थ्य कार्यकर्ता (AAHW) कोर्ष उत्तीर्ण गरी आयुर्वेद चिकित्सा परिषद , नेपालमा नाम दर्ता तथा नवीकरण भएको।
४/०८२/८३	अभ्यंगकर्ता (पुरष)	श्रेणी विहिन	-	१	कनिश्ठा ढ कक्षा उत्तीर्ण गरी सम्बन्धित ३ महिनाको तालिम प्राप्त गरेको।

- योग्यता :**
- १) नेपाली नागरिक हुनुपर्ने छ ।
 - २) उमेरको हद: दरखास्त दिने अन्तिम मितिसम्म १८ वर्ष पूरा भई ४५ वर्ष नपारको ।
 - ३) उमेद्वार छनौट प्रक्रिया: लिखित, अन्तरवार्ता तथा अन्य पथको भुम्डाइको आधारमा ।
 - ४) परीक्षा प्रश्न: सहायक पाचौ तहको हकमा रु ७००/- र सहायक चौथो तहको हकमा रु ५००/- तथा श्रेणीवाहिनको हकमा रु ३००/- (यस कार्यालयको राष्ट्रिय वार्षिक बैकमा रहेको राजश्व खाता नं-१०००१००२०१०१०००१, राजश्व शिर्षक नं: २४२२४, कार्यालयको कोड नं- ३७००३१२०२१ मा जम्मा गरेको सकल भौचर समावेश गर्नुपर्नेछ)।
 - ५) दरखास्त दिने मिति: २०८२/१२/२२ देखि २०८३/०१/०६ गतेसम्म ।
 - ६) दरखास्त फारम साथ पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू: आवेदक स्वयमले प्रमाणित गरेको न्यूनतम शैक्षिक योग्यता, तालिम, कानुनाभूत तथा स्थानीयता खुले प्रमाणपत्र, नारिकताको प्रमाणपत्र, लोपोन्मुख सिमान्तकृत, अति सिमान्तकृत दलित जाति भएमा सो जनाउने प्रमाणपत्र, सम्बन्धित कार्यालयको प्रमाणपत्रहरूको प्रतिलिपि संलग्न गर्नुपर्ने छ । नेपाल बाहेक अन्य मुलुकबाट हासिल गरेको शैक्षिक योग्यताको हकमा त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट समकक्षता निर्धारण गरेको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।
 - ७) पाठ्यक्रम : लोकोसेवाले निर्धारण गरेको सम्बन्धित पदको पाठ्यक्रममा सूचना सम्बन्धित कार्यजान विषयमा उल्लेख भए अनुसार ।
 - ८) परीक्षाको मिति समय र स्थान: दरखास्त दिने अन्तिम दिनको भोलि पल्ट कार्यालयमा सूचना प्रकाशन गरिने छ ।
 - ९) दरखास्त फारम उपलब्ध हुने स्थान: प्रादेशिक आयुर्वेद अस्पताल, लखनपुर, भापा ।
 - १०) दरखास्त बुझाउने स्थान: प्रादेशिक आयुर्वेद अस्पताल, लखनपुर, भापा ।
 - ११) सेवा सुविधा: प्रदेश सरकारले सम्बन्धित पदको लागि लोकेको न्यूनतम तलब स्केल तथा स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार ।
 - १२) कामको विवरण : तोकिए वर्गोपक्रम ।
 - १३) थप जानकारीको लागि सम्पर्क नं. : ९८५२६४०९६४

दरखास्त बुझाउने अन्तिम दिन सार्वजनिक विदा पर्ने गणमा विदा पछि कार्यालय खुलेको पहिलो दिनलाई अन्तिम दिन मानिने छ ।

डा. रविन्द्र निरौला
संयोजक
(छनौट तथा सिफारिस समिति)

ठूलो ट्याङ्कीमा कठप्रेसर प्रविधियुक्त

भापा सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सरसफाई

दमक : **देवीप्रसाद सिटौला**
(९८४७९०२६५/९८२४९९१९८५)

बिर्तामोड : **राजकुमार श्रेष्ठ**
९८०६०१०८९०

प्रधान सञ्चालक/कार्यालय: गजबहादुर दाहाल, कल्याण: दमक-५, कापा, फोन: ०२३-५७००७२.

प्रबन्धक/स्वास्थ्य सञ्चालक: खगेन्द्र काँकी, मूद्रण: ज्योति अफेन्स प्रेस.

कार्यकारी सम्पादक: खगेन्द्र काँकी, लो-आउट: सुरेन्द्र बस्नेत, E-mail: purbasandesh@yahoo.com

सल्लाहकार : पंकज दाहाल